

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 3 lipca 2020 r.

ZP-NKWR.431.2.18.2020.TB

Pani
Anna Janus
Dyrektor
Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej
Typu Socjalizacyjnego w Wołowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 12 – 13 marca 2020 r. na podstawie art. 122 i art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r., poz. 821), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu: Tomasz Borecki – inspektor wojewódzki i Piotr Szafarowicz – główny specjalista, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej Typu Socjalizacyjnego w Wołowie przy ul. Kościuszki 27, zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia „Placówką” lub „POWTS”.

Przedmiotem kontroli była ocena dokumentowania przez Placówkę pracy opiekuńczo – wychowawczej, przestrzeganie praw dziecka oraz zgodność zatrudniania pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2019 r. przez Wicewojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2020 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 marca 2019 r. do dnia 12 marca 2020 r. funkcję Dyrektora POWTS pełniła Pani Anna Janus odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, których przyczyną jest błędna interpretacja przepisów. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny. Stwierdzone nieprawidłowości wpłynęły na obniżenie standardów opieki i wychowania jakie powinna wypełniać placówka opiekuńczo - wychowawcza. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń składanych przez Dyrektora

Placówki oraz akt osobowych w zakresie dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe. Kontrola została odnotowana w Książce kontroli pod nr 114. Ilekroć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „rozporządzeniu” należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).

POWTS jest placówką opiekuńczo - wychowawczą typu socjalizacyjnego, zapewniającą miejsca dla 14 wychowanków i działającą na podstawie decyzji nr PS.I.A.9013/41/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 27 lutego 2008 r., zmienionej decyzją nr PS-IS.9423.62.2013 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 20 grudnia 2013 r.

W toku prowadzonych czynności ustalono:

Zgodnie z art. 101 ust. 2 ustawy, regulamin organizacyjny jednostki powinien określać jej typ. Wprawdzie Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Typu Socjalizacyjnego w Wołowie w samej nazwie posiada już określony typ placówki opiekuńczo – wychowawczej, to poza nazwą w żadnym innym miejscu w przedmiotowym dokumencie nie ma wskazanego jej typu. Powyższe stanowi nieprawidłowość w myśl ww. zapisu ustawy. Ponadto w Regulaminie Organizacyjnym Placówki występuje szereg błędów dotyczących kontrolowanych aspektów m.in. dotyczących: możliwości umieszczenia w placówce opiekuńczo – wychowawczej dzieci poniżej 10. roku życia, warunków opuszczenia placówki opiekuńczo – wychowawczej przez wychowanka, składu zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, nazewnictwa prowadzonej w Placówce dokumentacji, terminów powiadamiania osób oraz instytucji w przypadku samowolnego opuszczenia POWTS przez podopiecznego. Wobec wskazanej nieprawidłowości oraz w związku z występowaniem licznych zapisów niezgodnych z zapisami ustawy Zarząd Powiatu Wołowskiego winien dokonać zmian w treści Regulaminu i doprowadzić go do zgodności z obowiązującymi przepisami prawa. *(dowód: akta kontroli str. 16-27)*

Zgodnie z obowiązującą decyzją Wojewody Dolnośląskiego limit miejsc w Placówce wynosi 14. Na dzień kontroli w ewidencji widniało 14 wychowanków. W okresie objętym kontrolą Dyrektor jednostki nie występował do Wojewody Dolnośląskiego z wnioskiem w trybie art. 95 ust. 3a ustawy. Ponadto w POWTS nie przebywali wychowankowie poniżej 10. roku życia.

(dowód: akta kontroli str. 28-29)

Podczas kontroli przeanalizowano dokumenty dotyczące przestrzegania przepisów w zakresie trybu i sposobu kierowania dzieckiem do Placówki, wskazane w § 2 ust. 1 i § 8 ust. 1 pkt 1-5 rozporządzenia. Analiza akt wychowanków wykazała, że każdy z nich posiadał właściwe skierowanie do Placówki wystawione przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołowie oraz komplet dostępnych dokumentów w momencie umieszczenia dziecka w Placówce, tj.: postanowienie sądu, odpis aktu urodzenia, dokumentację medyczną, w tym kartę szczepień,

dokumenty szkolne (w szczególności świadectwa) oraz odpis aktu zgonu rodzica, gdy taki nastąpił. W przypadku braku możliwości przekazania pełnego kompletu dokumentów, uzupełniano je na bieżąco. Najczęściej brakującym dokumentem była informacja dotycząca prowadzonej pracy z rodziną i jej rezultatów. *(dowód: akta kontroli str.31)*

Zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 3 i 4 oraz art. 100 ust. 3 ustawy, działania podejmowane przez pracowników Placówki powinny mieć na celu powrót dziecka do rodziny oraz utrzymywanie przez dziecko stałego kontaktu z rodziną. Dyrektor Placówki złożył oświadczenie, z którego wynika że powyższe było realizowane m.in. poprzez: umożliwianie podopiecznym kontaktu z rodziną, czy to na terenie POWTS w wyznaczonym pokoju, czy za pośrednictwem telefonu będącego do dyspozycji dzieci w Placówce; zachęcając rodziców do uczestnictwa w życiu dzieci poprzez angażowanie ich w sprawy, zapraszając na różne uroczystości, pomagając w sporządzaniu wniosków o przepustki do właściwego sądu; współpracując w różnymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny oraz pomagając bezpośrednio rodzinie w przewyciężeniu trudnych sytuacji życiowych.

Wychowankowie w rozmowach z inspektorami ds. kontroli potwierdzili możliwość utrzymywania kontaktów z bliskimi oraz oznajmiali, że nikt im tych kontaktów nie utrudniał, ani nie zakazywał. *(dowód: akta kontroli str. 32-33, 59-86)*

Zgodnie z art. 135 ustawy, obowiązkiem placówki jest organizowanie i dokonywanie okresowej oceny sytuacji umieszczonego w niej dziecka, sporządzenie wniosków o zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce oraz przesłanie ich do właściwego sądu, o czym stanowi art. 138 ust. 1 i 2 ustawy. W trakcie analizy dokumentacji wychowanków Placówki stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą odbyły się dwa posiedzenia zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka: 30.04.2019 r. i 28.10.2019 r. Omówiono na nich sytuację wychowanków. Posiedzenia odbywały się terminowo, tj. nie rzadziej niż co pół roku. Każdorazowo obecni byli: Dyrektor Placówki, pedagog, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka oraz przedstawiciele zaproszonych instytucji. Podczas kontroli okazano zaproszenia dla rodziców dzieci (rzadko obecnych) oraz podmiotów, z których obecność przedstawicieli wskazana była ze względu na interes dziecka. Skład zespołu był zatem zgodny z zapisem art. 137 ustawy. Zespół dokonywał oceny sytuacji dziecka zgodnie z art. 136 ustawy, poza jednym obszarem - zamiast analizy oceny możliwości powrotu do domu rodzinnego lub umieszczenia w rodzinnych formach pieczy zastępczej formułowano ocenę zasadności dalszego pobytu w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Działanie to stanowi nieprawidłowość w myśl przytoczonego wyżej przepisu ustawy. Ponadto po obu zespołach nie sporządzono dla każdego dziecka wniosku z uzasadnieniem o zasadności dalszego pobytu dziecka w Placówce, tylko opinię, którą wraz

z protokołem z posiedzenia przekazano do Sądu Rejonowego w Wołowie, co również stanowi nieprawidłowość. *(dowód: akta kontroli str. 34-37)*

Z przeanalizowanej dokumentacji wynikało, że wychowankowie posiadali diagnozy psychofizyczne opracowane w większości przez zespół specjalistów tj. psychologa i pedagoga lub tylko psychologa. Dokumenty te zawierały informacje dotyczące obszarów wskazanych w § 14 ust. 3 i 4 rozporządzenia. *(dowód: akta kontroli str. 38-39)*

Na podstawie diagnoz wychowawca kierujący procesem wychowawczym danego dziecka, zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia, przygotowywał dla każdego wychowanka plan pomocy. W planach, oznaczano cel główny pracy z dzieckiem (jeden z czterech wskazanych w § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia) oraz wyznaczono działania krótkoterminowe i długoterminowe. W dwóch przypadkach rodzina biologiczna współpracowała z pracownikiem socjalnym, a w pozostałych znajdowały się adnotacje o braku asystenta rodziny. Co 6 miesięcy dokonywano modyfikacji planu, o czym stanowi § 15 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia. *(dowód: akta kontroli str. 40)*

W Placówce zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia dla każdego dziecka prowadzono kartę pobytu, zawierającą opis wskazanych w ww. przepisie obszarów. W przypadku jednej wychowanki N.S. w miesiącu lutym 2020 r. nie odnotowano informacji w kwestii podawanych leków oraz pobytu w szpitalu. Należy każdorazowo dokonywać wpisów we wszystkich obszarach wskazanych w ww. przepisie rozporządzenia. *(dowód: akta kontroli str. 41-42)*

Pedagog zatrudniony w POWTS prowadził dla każdego wychowanka arkusz badań i obserwacji pedagogicznych. Ponadto w Placówce, na podstawie umowy cywilno-prawnej, usługi świadczyli psycholog oraz terapeuta uzależnień. Dla dzieci wymagających dodatkowego wsparcia, specjaliści organizowali głównie zajęcia indywidualne, które następnie odnotowywali w kartach, wskazanych w § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia. *(dowód: akta kontroli str. 43)*

Zgodnie z art. 100 ust. 4 ustawy, Dyrektor Placówki winien zgłosić informacje o przebywających dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodka adopcyjnego, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających. Na dzień kontroli obowiązek ten został zrealizowany. *(dowód: akta kontroli str. 28-29)*

Zgodnie z art. 100 ust. 4a ustawy, dyrektor placówki opiekuńczo - wychowawczej w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej (począwszy od dnia 19 września 2014 r.) winien złożyć do właściwego sądu wnioski wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej. Do wniosku dyrektor winien załączyć opinię z ośrodka pomocy społecznej. Normie tej na dzień kontroli podlegał jeden wychowanek, wobec którego złożono stosowny

wniosek wraz z ww. opinią.

(dowód: akta kontroli str. 28-29)

Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 10 rozporządzenia, placówka powinna zapewnić wszystkim wychowankom dostęp do nauki w zależności od ich potrzeb, w szkołach lub w systemie nauczania indywidualnego. W wyniku przeprowadzenia czynności kontrolnych stwierdzono, że obowiązek szkolny był realizowany w:

- szkole podstawowej - 4 dzieci, w tym jedno realizowało go w szkole specjalnej,
- szkole zawodowej – 6 dzieci,
- liceum ogólnokształcącym – 1 dziecko,
- technikum – 3 dzieci.

Żadne dziecko nie wymagało korzystania z nauczania indywidualnego.

(dowód: akta kontroli str. 44-45)

Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, wszyscy podopieczni placówki powyżej 5 roku życia powinni otrzymywać kwotę pieniężną do własnego dysponowania. W Placówce wysokość przyznawanych wychowankom kwot określał Regulamin przyznawania kwoty pieniężnej do własnego dysponowania w POWTS w Wołowie. Wskazane w nim kwoty były zgodne z zapisem § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, tzn. ich wysokość nie była niższa niż 1% i nie wyższa niż 8% kwoty odpowiadającej kwocie, o której stanowi art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy. Dzieci w rozmowach z inspektorami ds. kontroli potwierdziły otrzymywanie kieszonkowego.

(dowód: akta kontroli str. 30, 46-48, 59-86)

Na dzień kontroli w ewidencji figurował jeden pełnoletni wychowanek. Przeanalizowano jego dokumentację pod kątem procesu usamodzielnienia. Zgodnie z art. 145 ust. 2 ustawy, podopieczny na rok przed osiągnięciem pełnoletności wyznaczył opiekuna usamodzielnienia i przedstawił pisemną zgodę tej osoby. Natomiast w myśl zapisów art. 145 ust. 4 ustawy, osoba usamodzielniana wraz z opiekunem na co najmniej miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności, opracowała indywidualny program usamodzielnienia. Program został zatwierdzony przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołowie. W przypadku czwórki wychowanków, którzy ukończyli 17. rok życia na dzień kontroli spełniono normę art. 145 ust. 2 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 28-29)

Na podstawie przedłożonego przez Dyrektora Placówki „Zeszytu raportów”, w którym odnotowywano m.in. godziny obchodów oraz miejsce na uwagi i podpis wychowawcy stwierdzono, że opieka w porze nocnej była sprawowana zgodnie z § 11 ust. 2 rozporządzenia. W czasie dyżurów nocnych obchód pokoi dzieci odbywał się co najmniej 3 razy w ciągu każdej nocy, o czym stanowi § 12 ust. 2 rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 30)

W Placówce prowadzona była Księga ewidencji wychowanków zgodnie z § 17 ust. 5 rozporządzenia. W jej zapisach widniało: nazwisko i imię wychowanka, data i miejsce urodzenia,

nazwisko, imiona oraz adres rodziców biologicznych lub opiekunów prawnych oraz dotychczasowy adres zamieszkania dziecka. W kilku przypadkach brak było adnotacji dotyczącej adresu rodziców lub opiekunów prawnych. Należy uzupełnić w księdze ewidencji brakujące dane. *(dowód: akta kontroli str. 30)*

W sytuacji konieczności przeprowadzania postępowania wyjaśniającego i konieczności powiadamiania stosownych służb w przypadkach nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka, w Placówce wprowadzono „Procedurę zgłoszenia ucieczki wychowanka POWTS w Wołowie”, zgodną z § 5 rozporządzenia. W okresie objętym kontrolą jeden wychowanek dokonał samowolnego opuszczenia Placówki. Dyrektor przeprowadził postępowanie wyjaśniające oraz powiadomił pisemnie odpowiednie osoby i instytucje. *(dowód: akta kontroli str. 30)*

Na podstawie oświadczenia złożonego przez Dyrektora stwierdzono, że wychowankom zapewniano pomoc w nauce szkolnej. Nauka odbywała się codziennie (od poniedziałku do piątku) w godzinach popołudniowych, pod opieką wychowawcy. *(dowód: akta kontroli str. 44)*

Przedmiotem kontroli była także ocena zgodności zatrudnienia pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami. Dokonując analizy akt osobowych ustalono, że w kontrolowanej jednostce zatrudnionych było sześciu wychowawców w pełnym wymiarze czasu pracy, w tym jeden miał umowę na zastępstwo, a kolejny przebywał na urlopie rodzicielskim. Wszyscy wychowawcy mieli ukończone studia wyższe, o których stanowi art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy oraz złożyli stosowne oświadczenia wynikające z art. 98 ust. 3 ustawy. Ponadto w Placówce zatrudniony był pedagog. Osoba piastująca ww. stanowisko nie posiadała wymaganych kwalifikacji określonych w art. 98 ust. 1 pkt 2 ustawy, tzn. nie miała tytułu magistra na kierunku pedagogika. W okresie objętym kontrolą w POWTS zatrudniony był również psycholog w wymiarze pół etatu, który przebywał na urlopie wychowawczym. Osoba ta spełniała wymagania kwalifikacyjne określone w art. 98 ust. 1 pkt 3 ustawy. Zarówno psycholog, jak i pedagog złożyli oświadczenia wskazane w art. 98 ust. 3 ustawy.

Dodatkowo w kontrolowanej jednostce na podstawie umowy cywilno-prawnej pracowali z dziećmi psycholog oraz terapeuta uzależnień. Osoby te nie złożyły ww. oświadczeń.

Zgodnie z art. 99 ust. 5 w placówce opiekuńczo – wychowawczej mogą być zatrudnione osoby do obsługi i administracji. W kontrolowanej jednostce zatrudniano dwóch pracowników, którzy posiadali stosowne zaświadczenie lekarskie (art. 98 ust. 3 pkt 4 ustawy), natomiast oświadczenie wymienione w art. 98 ust. 3 pkt 3 ustawy osoby te uzupełniły w dniu 13.03.2020 r.

Dyrektor Placówki Pani Anna Janus zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy miała kwalifikacje zawodowe zgodne z art. 97 ust. 3 ustawy. *(dowód: akta kontroli str. 29-30,49-58)*

Podczas kontroli podjęto próbę zweryfikowania przestrzegania praw dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem poszanowania prawa do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem, w tym naruszania nietykalności cielesnej. W toku rozmów żaden z podopiecznych nie informował, aby on lub inne dziecko doznawało zachowań agresywnych ze strony osób pracujących w Placówce. Wychowankowie potwierdzali, że POWTS wywiązuje się z realizacji standardów bytowych, tzn. wszystkie dzieci miały zapewnioną odzież, obuwie, środki higieny osobistej, przybory szkolne oraz wyżywienie w odpowiedniej ilości.

(dowód: akta kontroli str. 59-86)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej Typu Socjalizacyjnego w Wołowie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Regulaminie organizacyjnym Placówki nie określono jej typu.
2. Na posiedzeniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka nie dokonywano oceny możliwości powrotu do domu rodzinnego lub umieszczenia go w rodzinnych formach pieczy zastępczej.
3. Po posiedzeniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka zamiast wniosku wraz z uzasadnieniem o zasadności dalszego pobytu dziecka w Placówce sporządzano opinię.
4. Osoba zatrudniona na stanowisku pedagoga nie posiadała wymaganych kwalifikacji.
5. Osoby zatrudnione na stanowisku psychologa oraz terapeuta nie złożyły wymaganych oświadczeń lub zaświadczeń.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się zalecania pokontrolne:

1. Podjąć działania mające na celu określenie typu placówki opiekuńczo – wychowawczej w jej regulaminie organizacyjnym.
Podstawa prawna: art. 101 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (test jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821).
Termin realizacji: 31 sierpnia 2020 r.
2. Na posiedzeniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka dokonywać oceny możliwości powrotu do domu rodzinnego lub umieszczenia w rodzinnych formach pieczy zastępczej.
Podstawa prawna: art. 136 pkt 6 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (test jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821).
Termin realizacji: na bieżąco.
3. Po posiedzeniu zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka sporządzać wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i przekazywać je do właściwego sądu.

Podstawa prawna: art. 138 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (test jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821).

Termin realizacji: na bieżąco.

4. Uregulować kwestię zatrudnienia osoby na stanowisku pedagoga.

Podstawa prawna: art. 98 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (test jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821).

Termin realizacji: niezwłocznie.

5. Odebrać od osób zatrudnionych na stanowisku psychologa i terapeuty stosowne oświadczenia lub zaświadczenia.

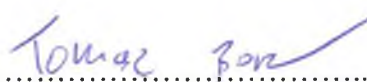
Podstawa prawna: art. 98 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (test jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821).

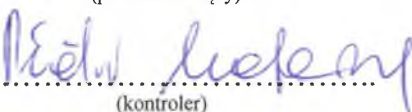
Termin realizacji: niezwłocznie.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r., poz. 821), kontrolowana jednostka, której wydano zalecenia pokontrolne, może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

W terminie do 5 września 2020 r. proszę powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków zawartych w niniejszym wystąpieniu.

.....
(przewodniczący)

.....
(kontroler)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

DANUTA ZAWILLA
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej
.....
(kierownik komórki do spraw kontrolnych)